

KORT OM CYNEFIN (ku-nev-in)

from:
"A leaders Framework for Decision Making"

af David Snowden og Mary E. Boone

KOMPLEKSITET

- Involverer mange interagerende elementer.
- Interaktioner er ikke-liniære og mindre ændringer kan forårsage uforholdsmæssigt store konsekvenser.
- Systemet er dynamisk og "det hele" er større en summen af alle elementer.
- Løsninger kan ikke forceres og tvinges igennem, men opstår mere ud fra omstændighederne.
- Systemet har en historie og fortiden er integreret i nutiden; elementerne udvikler sig med hinanden og omgivelserne og udviklingen er irreversibel.
- Selv om det komplekse system i tilbageblik tilsyneladende er ordnet og forudsigeligt fører tilbageblik ikke til fremsyn, da eksterne konditioner konstant skifter.

DISORIENTERET

Den enkelte ved ikke hvilken sammenhæng vedkommende er i og reagerer derfor ud fra personlige præferencer - det man er vant til...

Wise executives tailor their approach to fit the complexity of the circumstances they face.

BESLUTNINGER BASERES PÅ MØNSTRE. INGEN KLAR SAMMENHÆNG MELLEML ÅRSAG OG VIRKNING

KOMPLEKSE SAMMENHÆNGE - "Noget velkendt, noget helt nyt"

Kendetegnet ved

- Forandring og uforudsigelighed
- Ingen "rigtige" svar - pludseligt opståede mønstre
- Verden af "ukendte ukendte"
- Mange konkurrerende idéer
- Behov for kreative og innovative tilgange

Lederens job

- Skab miljøer og eksperimenter, der tillader (nye) mønstre at opstå
- Forøg og understøt muligheder for kommunikation og samarbejde
- Brug metoder som kan hjælpe med at generere ideer
- Sørg for klar og tydelig kommunikation
- Hold øje med pludseligt opståede muligheder

Faresignaler

- Fristelser til at se efter facts fremfor mønstre
- Fristelser til at falde tilbage i gamle command-and-control metoder
- Krav eller ønske om at forcere problemløsninger
- Krav eller ønske om at udnytte (forkerte) muligheder

Reaktion på faresignaler

- Vær tålmodig og tillad tid til refleksion
- Brug fremgangsmåder, der tilskynder samarbejde og mønsterdannelse

- probe
- sense
- respond

Forsøg - fornem - reagér

KOMPLICEREDE SAMMENHÆNGE - "Eksperternes domæne"

Kendetegnet ved

- Ekspertvurdering eller analyse er nødvendig
- Årsag-virkning relation kan findes, men er ikke umiddelbart synlig for enhver
- Der findes flere rigtige svar
- Verden af "kendte ukendte"
- Der kan arbejdes efter "good practice" afhængig af den ekspertise, der er til rådighed

Lederens job

- Lav ekspert-paneler
- Lyt efter konfliktende rådgivning

Faresignaler

- Ekspert kan kun se "egne" (måske tidligere) løsninger
- Overanalysering og "lammelse" (Analysis paralysis)
- Ekspert-paneler
- Input og synspunkter fra ikke-eksperter "høres" ikke

Reaktion på faresignaler

- Opfordre interne og eksterne interessenter til at udfordre eksperter
- Nedkæmp vane-tænkning
- Brug eksperimenter og spil til at "tvinge" folk udenfor kendte rammer

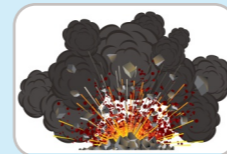
- sense
- analyze
- respond

Fornem - **analysér** - reagér

Handl - fornem - reagér

Kendetegnet ved

- høj turbulens uden klare årsag-virkning relationer
- Ingen "rigtige" svar
- Ukendt verden
- Mange beslutninger skal træffes hurtigt (ingen tid til refleksion)

Lederens job

- "Stands ulykken"
- Find det der virker fremfor at lede efter rigtige svar.
- Genskab orden, tag ejerskab (command and control)
- Sørg for klar og tydelig kommunikation

Faresignaler

- Lederen får "kult- eller heltestatus"
- Oversete eller missede muligheder for innovation
- Kaos fortsætter (uformindsket)

Reaktion på faresignaler

- Gør det muligt af skifte kontekst fra kaotisk til kompleks
- Få rådgivere til at hjælpe med at se når krisen er overstået
- Dan parallel-teams (et team til krisestyring, og et team til innovation)

- act
- sense
- respond

KAOTISKE SAMMENHÆNGE "Alt vil være helt nyt"

Disorienteret
Hvor man ikke har erkendt sammenhængene
Farligt!

Fornem - **kategorisér** - reagér

Kendetegnet ved

- Stabilitet og klare årsag-virkning relationer
- Rigtige svar er indlysende og ubestridte af enhver
- Verden af "kendte kendte"
- Gentagne mønstre og handlinger

- sense
- categorize
- respond

Lederens job

- Sikre at de rigtige processer er indarbejdet
- Uddelegér beslutninger og kompetence
- Brug "best practice" (men husk at bedste praksis per definition er tidligere praksis)
- Kommuniker klart og tydeligt (uden "overinvolvering")

Faresignaler

- Lederen sagsbehandler og arbejder i "mikro-niveau"
- Ønske om at gøre komplekse problemer til simple problemer
- Risiko for "selvtilfredshed" og manglende udvikling
- Vanetænkning og overdreven tillid til best practice hvis kontekst skifter

Reaktion på faresignaler

- Kend både værdi og begrænsninger ved "best practice"
- Lad være med at tro, at alle ting er simple
- Etabler kommunikationskanaler der udfordrer ortodoksi (fx whistle blower)
- Bevar overblik uden at sagsbehandle ("mikro-niveau")

SIMPLE SAMMENHÆNGE - "Best Practice"

BESLUTNINGER BASERES PÅ FACTS. KLAR SAMMENHÆNG MELLEML ÅRSAG OG VIRKNING